

Minnesanteckningar

Läraryrkeskonventens möte den 3 februari 2015
Scandic Sergel Plaza, Stockholm

Närvarande:

Mats Tegmark, ordförande, Högskolan Dalarna
Maria Jarl, vice ordförande, Göteborgs universitet
Ylva Sundmark, sekreterare, Högskolan Dalarna
Samuel Bengmark, Chalmers
Birgitta Sandström, Dans- och cirkushögskolan
Johan Hellström, GIH
Jane Meckbach, GIH
Anna Brodin, Göteborgs universitet
Anita Eriksson, Högskolan i Borås
Iréne Arvidsson, Högskolan i Borås
Katarina Florin, Högskolan i Gävle
Cecilia Kjellman, Högskolan i Halmstad
Monica Eklund, Högskolan i Halmstad
Kerstin Ericson, Högskolan i Jönköping
Kierstin Furberg, Högskolan i Jönköping
Lena Löfgren, Högskolan Kristianstad
Torgny Ottosson, Högskolan Kristianstad
Susanne Gustavsson, Högskolan i Skövde
Inga-Lill Fjällsby, Karlstads universitet
Hilde Altern, Konstfack
Lisa Öhman, Konstfack
Lena Lidström, Kungl. Musikhögskolan
Karin Finnmark, KTH
Anderz Grunnesjö, Linköpings universitet
Jörgen Nissen, Linköpings universitet
Helena Loborg, Linköpings universitet (adj.)
Brita Johansson-Cederblad, Linnéuniversitetet
Cathrine Norberg, Luleå tekniska universitet
Lena Manderstedt, Luleå tekniska universitet
Sinikka Neuhaus, Lunds universitet
Anders Olsson, Malmö högskola
Lena Boström, Mittuniversitetet
Anders Ljungberg, Mittuniversitetet
Anders Garpelin, Mälardalens högskola
Per Båvner, Stockholms universitet
Anders J. Persson, Södertörns högskola
Hanna Vybiral, Södertörns högskola
Annika Kjellsson Lind, Umeå universitet
Jan Mannberg, Umeå universitet
Anna Hagborg, Uppsala universitet
Elisabet Nihlfors, Uppsala universitet
Jörgen Lennqvist, Örebro universitet
Krister Persson, Örebro universitet
Anna Tornberg, Lärarförbundet
Ditte Karlsson, Lärarförbundet Student
Anna Jändel-Holst, Lärarnas Riksförbund
Ulrika Wallén, SKL

1. Sammanträdet öppnande

Ordförande Mats Tegmark hälsar alla välkomna. Då det tillkommit några nya ledamöter vidtar en presentationsrunda.

2. Fastställandet av föredragningslistan

Föredragningslistan fastställs utan tillägg.

3. Föregående minnesanteckningar

Föregående minnesanteckningar (2014-12-03) läggs till handlingarna. De punkter som inte behandlats sedan sist är med på dagens föredragningslista.

4. Val av justerare

Brita Johansson Cederblad, Linnéuniversitetet, väljs att tillsammans med ordföranden justera minnesanteckningarna.

5. Meddelanden

Nya platser i regleringsbrevet (Mats T och Maria J)

Alla lärosäten ska ha fått besked om hur många platser man tilldelats 2015. Beslutet ligger i linje med det som presenterades i vårpropositionen. Platser för vidareutbildning av förskollärare är också utdelade men det råder viss oklarhet kring till vad dessa ska användas.

Vårpropositionen innehöll en utbyggnad av ämneslärarprogrammet, vilket inte regeringens budgetproposition gjorde. Enligt vårpropositionen skulle platserna inom ämneslärarprogrammet riktas mot matematik och naturvetenskap, men det är oklart om detta fortfarande gäller.

Diskuteras hur lärosätena hanterar de extra platserna, huruvida de oavkortat går till lärarutbildning. Synpunkter framförs också om att det vore bra om respektive lärosäte kan prioritera utbyggnad inom de program där de lokala behoven är som störst.

Utbildningsledarnätverket (Helena L)

Utbildningsledarnätverket har inte haft något möte sedan senaste konventet. Man kommer att ha ett möte med representanter för departementet, Johan Linder och Bente Björk, i samband med nästa konventsmöte.

Alumnenkäten, avstämning (Mats T)

21 lärosäten har tackat ja till att delta i alumnenkäten. Svar saknas från något enstaka lärosäte. Information om kostnad för enkäten och vart den ska betalas, kommer att meddelas under våren.

6. Antagningsläget VT2015 (Mats T och Maria J)

Generellt sett ett mycket gott söktryck och goda antagningsciffror. Dock finns lärosäten som inte fyller platserna samtidigt som andra lärosäten ser möjlighet att anta fler om möjligheter funnits.

7. Lämplighetsprövning för blivande lärarstudenter (Aleksandra Sjöstrand, UHR, Jonathan Lilliedahl, Jönköping och Per Gerrevall, Linné) (se bilagor)

Aleksandra Sjöstrand inledde med att berätta om bakgrunden till den nu pågående försöksverksamheten. Ett betänkande om hur man ska rekrytera lämpliga blivande lärare gick ut för några år sedan. Sigbritt Franke ledde den departementsutredning som gjordes juni 2011-maj 2012 och Aleksandra Sjöstrand och Per Anders Strandberg var sekreterare. Det var en internutredning och publicerades därför inte. Vill någon ha kopia kan man kontakta Aleksandra Sjöstrand.

Jonathan Lilliedahl och Per Gerrevall presenterade därefter respektive lärosätes pågående försöksverksamheter (se bilagor) och konventets ledamöter fick tillfälle att ställa frågor.

8. Val av ordförande och vice ordförande för perioden 150701–170630 (Jane M m.fl.)

Valberedningen presenterar förslag till ny ordförande och vice ordförande för nästa mandatperiod.

Mötet väljer Maria Jarl, Göteborgs universitet, till ordförande och Anders J. Persson, Södertörns Högskola, till vice ordförande. Applåder.

9. Aktuella lärarutbildningsfrågor (Helene Hellmark Knutsson, Utbildningsdepartementet)

Mats och Maria hälsar Helene Hellmark Knutsson, minister för högre utbildning och forskning, välkommen till konventets möte.

Ministern presenterar sin och regeringens syn på lärarutbildningen och vad som är på gång inom området. Hon betonar att lärarutbildningen är en del av högre utbildning, och att det är angeläget att bygga ut platserna på lärarutbildningen eftersom det redan idag finns ett underskott av behöriga lärare. Hon betonade även betydelsen av att föra en dialog med lärosätena angående denna utbyggnad.

Lärarutbildningen ska vara en attraktiv utbildning med hög kvalitet. Regeringens ambition är att stärka både utbildningens och yrkets attraktivitet. Lönesatsningar är viktiga men även att stärka det kollegiala arbetet i skolan.

Helene Hellmark Knutsson är också ansvarigt statsråd för den lönesatsning på lärare och förskollärare som regeringen har för avsikt att genomföra. Inom ramen för "Nationell samling för läraryrket" har regeringen kallat parterna till samtal i kommande vecka. En löne- och karriärutvecklingsatsning, vilket är ett kliv framåt för att göra läraryrket mer attraktivt och att stärka lärarna i deras pedagogiska uppdrag.

Riksrevisionen har precis släppt en rapport där man uttrycker att regeringen måste bli mer aktiv i att dimensionera lärarutbildningen. Regeringen har dock inte för avsikt att detaljstyra dimensioneringen av lärarutbildningen (se punkt 10 nedan).

Inom humaniora och samhällsvetenskap har man för få lärarledda lektioner. Det finns brister i vetenskaplig (eller konstnärlig) grund. Det ska finnas en självklar koppling till forskning och studenter ska på tidigt stadium känna närhet till forskning. Vissa behöver stärka VFU. UKÄ följer upp och utvärderar VFU. Det vilar ett tungt ansvar på arbetsgivarna med VFU.

Hellmark Knutsson kommenterar också några initiativ som föregående regering tog:

1) Förslaget En mer flexibel **ämneslärarutbildning**, av utredare Mikael Alexandersson, har skickats på remiss.

2) **KPU för forskarutbildade**. Nuvarande regering har inte tagit ställning till KPU för forskarutbildade ännu.

3) **Försöksverksamhet pågår med övningskolor och övningsförskolor**. Det är positivt att det genomförs och uppföljning kommer att ske.

4) **Försöksverksamhet med lämplighetsprövning** vid antagning till lärarutbildning pågår. Regeringen är positiv till försöksverksamheten som kommer att fortgå som planerat till 2018. Samtidigt betonade ministern att en lämplighetsprövning aldrig kan vara en garanti för att alla ska klara utbildningen, som även fortsättningsvis ska vara krävande, samt att arbetsgivarna också har ett ansvar att bedöma lämpligheten hos de som anställs.

Ministern gör en turné till landets lärosäten och vid sina besök är hon särskilt intresserad av att få veta hur man arbetar med lärarutbildning, och om man har något särskilt att visa upp vad gäller läraryrket.

Efter ministerns presentation fanns tid för frågor och diskussion. Några frågor som diskuterades var problemen med att antalet platser till lärarutbildning ändras med kort framförhållning, vilket gör det svårt för lärosätena att planera. Det påpekades också att det råder viss oklarhet hur de nya platserna kan fördelas. Lärosätena ser helst inte inlåsnings, men samtidigt behövs viss utpekning för att inte pengarna ska förvinna in i lärosätenas allmänna utbildningsbudget.

En annan utmaning med att bygga ut lärarutbildningarna är att det är svårt att hitta fler VFU-platser. Idag är det mest kommunala skolor som erbjuder VFU, nästan inga friskolor. Många kommuner avstår från att skicka sina lärare på fortbildning eftersom det är lärarbrist. Det är även ett problem att få dem att erbjuda VFU.

En återkommande fråga var också oron för fortsatt detaljstyrning av lärarutbildningen, till exempel betygssättning av VFU-kurser eller miniminivå på högskoleprovet. Lärosätenas autonomi bör även gälla lärarutbildningen, påpekades det.

Hur lärosätena bäst kan forskningsförankra sina lärarutbildningar diskuterades också. Förslag på att inrätta en nationell forskarskola i ämnesdidaktik för lärarutbildare framfördes. Mer forskningstid för våra lektorer efterlystes, vilket kan vara bekymmersamt att få till samtidigt som en utbyggnad ska ske. Vidare ställdes frågan om Skolforskningsinstitutet är ett sätt att styra medel till den vetenskapliga verksamheten på lärosätena.

Fortsatta satsningar på lic-forskarskolor ses som positivt, men den senaste omgången har drabbats av att kommunerna inte kan ersätta sina anställda under utbildningen. Samma sak gäller deltagande i Lärarlyftet. Lärosätena ser gärna att satsningen fortsätter, men långsiktighet behövs för att implementeringen av behörighets- och legitimationsreformen ska bli framgångsrik.

Även den kommande lärarbristen berördes kort, och behovet av att få in lärare från flera håll, inte bara direkt från gymnasiet. Även om kortare utbildningar behövs får inte kraven sänkas, framhölls av både ministern och konventet.

Slutligen enades vi om att gemensamma mötesplatser behövs, där företrädare för lärarutbildningarna, lärarprofessionen, skolhuvudmännen och utbildningsdepartementet kan mötas och diskutera långsiktiga lösningar.

10. Lärarbristen: vad kan vi som lärosäten göra för att motverka den kommande lärarbristen? (Mats T och Maria J)

Mats och Maria inleder diskussionen. Maria sammanfattar regeringens skrivelse med anledning av Riksrevisionens rapport om lärarutbildningens dimensionering och Mats redogör för statistik från bland annat Statistiska centralbyrån avseende lärarbristen (se bilaga).

Regeringen planerar inte att vidta några särskilda åtgärder med anledning av Riksrevisionens rekommendationer till regeringen, istället inväntar man två pågående utredningar om lärosätenas utbildningsutbud och lärosätenas arbete med dimensioneringsfrågor.

Kan man sätta in resurser före och efter själva utbildningen?

Om vi fortsätter utbilda som idag kommer det att vara ett underskott på 20% till 2035. Vi skulle behöva utbilda 3000 fler lärare per år för att förhindra detta. Störst procentuellt underskott kommer att finnas bland speciallärare, fritidspedagoger och yrkeslärare. I antalet lärare kommer dock bristen vara störst bland ämneslärare. Ställer man dessutom krav på legitimation blir underskottet ännu större.

Anna Jändel Holst presenterar Lärarnas Riksförbunds rapport "Kan bara de bästa studenterna blir bra lärare? En analys av studenter antagna till lärarutbildning hösten 2014". Den visar bl.a. att fler "toppstuderter" sökt till lärarutbildningar denna senaste omgång.

Mot denna bakgrund diskuterades i mindre grupper vad vi som lärosäten, gemensamt och i samverkan med andra aktörer, kan bidra med för att motverka lärarbristen. Vid den avslutande återsamlingen framkom bl.a. betydelsen av goda och nära relationer till huvudmännen eftersom vi är ömsesidigt beroende av varandra, under grundutbildning såväl som fortbildning. Även när det gäller dimensionering och rekrytering är det viktigt att vi har med oss huvudmännen och redan yrkesverksamma lärare för att kunna göra mer riktade satsningar.

Betydelsen av att upprätthålla den akademiska kvaliteten i våra utbildningar betonades när vi nu får krav på oss att utbilda fler och gärna fortare. Genvägar till läraryrket eller en utbildning med låga krav gynnar varken utbildningarnas eller läraryrkets status. Likaså behöver lärarstudenterna få en tydlig yrkesidentitet så att de blir synliga på lärosätena.

Det framfördes även att vi som lärosäten bör stötta varandra och samverka mer snarare än att konkurrera mot varandra. Om vi tillsammans ska kunna lösa lärarbristen kommer alla lärosäten att behövas.

11. Lärarutbildningskonferensen i Uppsala 7-8 maj (Elisabet N och Anna H)

Elisabet och Anna berättar hur de har tänkt lägga upp konferensen. Den börjar kl 10 den 7 maj, slutar senast kl 15 den 8 maj, och avslutas med konventsmöte på 1-2 timmar. Formell inbjudan kommer om ett par veckor. Lärarutbildningarnas vetenskapliga grund kommer att vara den röda tråden och intressanta föredragshållare kommer att bjudas in.

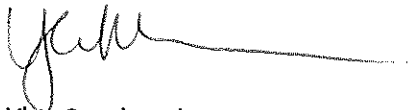
12. Övriga frågor (Mats T och Maria J)

- A, Inbjudan från norska kollegor till ett skandinaviskt konventsmöte i Danmark 27 maj 2015 i Köpenhamn. Mats och Maria svarar att det finns intresse från svenska LUK att delta. Inbjudan skickas till ledamöterna så snart vi vet mer.
- B, Mötesdatum för hösten: 16 september och 3 december.
Ylva bokar in.
- C, Mats T uppmärksammade att regeringen nu skickat ut remisspromemorian *En mer flexibel ämneslärarutbildning* som ska besvaras senast 4 maj. Förordningsändringen kan träda i kraft tidigast till augusti 2015 varför det blir svårt att marknadsföra de föreslagna nya 7-9-alternativen redan till hösten.
- D, Per Båvner informerade om valideringsprojektet. Kostnadsfri valideringsutbildning erbjuds den 22 april vid Stockholms universitet.

13. Sammanträdet avslutande

Ordförande Mats Tegmark avslutar mötet.

Vid protokollet

Ylva Sundmark

Justeras

Mats Tegmark

Brita Johansson Cederblad